

SECUNDAIR ONDERWIJS

Onderwijsvorm: **BSO**

Graad: **derde graad**

Jaar: **eerste en tweede leerjaar**

Studiegebied: **Lichaamsverzorging**

Optie(s) **Haarzorg**

Vak(ken):	PV Praktijk dameskappen	14-12/12-8 It/w
	PV Praktijk herenkappen	2/2 It/w
	PV/TV Stage dameskappen/ herenkappen	2-4/4-8 It/w
	TV Dameskappen	5/5 It/w

Vakkencode: **VV-a**

Leerplannummer: **2004/115**
(Vervangt 2002/192)

Nummer inspectie: **2004 / 115 // 1 / O / SG / 1 / III / / D /**
(Vervangt 2002/70//1/O/SG/1/III / N/04)

INHOUD

Visie	2
Beginsituatie	3
Algemene doelstellingen	4
Algemene pedagogisch- didactische wenken	5
Leerplandoelstellingen/leerinhouden/pedagogisch-didactische wenken en middelen.....	11
Minimale materiële vereisten	40
Evaluatie	41
Bibliografie	45

VISIE

In het beroepssecundair onderwijs doen de leerlingen van de *studierichting "Haarzorg"* de nodige vakkennis op, welke het fundament vormt voor de verdere uitbouw van hun later beroepsleven.

Het is de bedoeling jongeren via beroepsvaardigheden in staat te stellen technieken aan te leren en een beroepshouding te verwerven, alsook hen te stimuleren om nieuwe uitdagingen te durven aangaan.

De kennis en vaardigheden die de leerlingen opdoen mag zich niet beperken tot het louter uitvoeren van technische handelingen zoals: wassen, verzorgen, knippen, kleuren, permanenten, producten.

Er wordt ook aandacht besteed aan zelfkennis, zelfredzaamheid, zelfstandigheid, voorkomen en communicatie, zin voor samenwerking, verantwoordelijkheid en dienstbaarheid.

In een beroep waar het welbevinden van de klant centraal staat zal men tijdens de opleiding voldoende aandacht besteden aan attitudevorming, sociale en communicatieve vaardigheden die zijn afgestemd op de studierichting.

Om hiertoe te komen zal de leerling leren advies geven over: stijl, kleur, vorm, verdere verzorging, hoe een verkoopsgesprek te voeren.

Milieu-, veiligheids- en gezondheidsaspecten worden hierbij systematisch betrokken.

Het is de bedoeling dat de leerlingen de opleiding ervaren als een op elkaar afgestemd geheel. Theorie en praktijk wordt zoveel mogelijk geïntegreerd aangeboden, leerinhouden en vaardigheden worden in één geheel aangebracht.

Uiteraard gaat dit gepaard met onderling overleg vanuit het lerarenteam dat zich niet beperkt tot de praktische invulling, maar waar ook algemene vorming geïntegreerd kan worden.

Het is dan ook de bedoeling dit leerplan breed te interpreteren en het lerarenteam toe te laten accenten te leggen die kaderen in het profiel van de opleiding.

Al deze elementen dragen ertoe bij te streven naar een persoonlijkheids-, maatschappelijke en professionele vorming met een hedendaags en geëvolueerd profiel.

BEGINSITUATIE

De leerlingen hebben de doelstellingen van het eerste en tweede jaar van de tweede graad verworven, men kan dus veronderstellen dat zij de basisvaardigheden beheersen.

De leerlingen hebben zich een beeld gevormd van alle facetten van het beroep en willen hun hoge verwachtingen liefst zo vlug mogelijk omzetten in de praktijk.

Deze verwachtingen inlossen vereist van de leraar voldoende flexibiliteit en vakbekwaamheid maar ook het besef dat dit een opleiding is die permanent evolueert en constante bijscholing vraagt.

Men dient dan ook de leerlingen bewust te maken van het feit dat levenslang leren een geïntegreerd deel van het latere beroepsleven zal inhouden.

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

De leerlingen:

- verwerven, realiseren en verantwoorden alle vaktechnische handelingen eigen aan het beroep
- ontwikkelen zin voor creativiteit, mode
- zien het belang in van een goede hygiëne en voorkomen
- beheersen de elementaire sociale en communicatieve vaardigheden
- kunnen klantgericht en professioneel advies verstrekken
- leren in teamverband functioneren en positief kritisch omgaan met kritiek en commentaar
- leren verantwoord, zelfstandig en probleemoplossend denken en handelen
- beschikken over voldoende basiskennis en zijn commercieel ingesteld
- kunnen kapsels en snitvormen analyseren en realiseren
- houden rekening met aspecten van veiligheid, milieu en ergonomie
- zien in dat levenslang leren een onderdeel van hun professionele keuze is
- ervaren dat tempo deel uitmaakt van de opleiding en belangrijk is in het latere beroepsleven
- maken gebruik en zien de noodzaak in van informatie en communicatie technologieën

ALGEMENE PEDAGOGISCH- DIDACTISCHE WENKEN

1 ORGANISATORISCH

Om pedagogisch-didactische redenen is dit graadsleerplan en de leerplandoelstellingen opgevat om waar mogelijk de theorie te integreren in de praktijk. Om dit op een pedagogisch verantwoorde manier te kunnen realiseren is het noodzakelijk:

- PV en TV door de zelfde leraar te laten onderrichten.
- Indien om organisatorische redenen meerdere leraren worden ingeschakeld er een gemeenschappelijk jaar(vorderings)plan wordt opgemaakt
- Waar mogelijk 4 aaneensluitende lessen worden nagestreefd zodat TV en PV complementair aan elkaar zijn: vb. 3lt/w PV en 1lt/w TV
- De omvang van de groepen toelaat pedagogisch verantwoord en veilig te kunnen werken

Inrichten stages:

- Voor wat betreft het inrichten van stages vooral voor de 2 of 4lt/w in het eerste leerjaar, hoewel het hier gaat over vrije keuze, gaat de voorkeur naar een blokstage in minstens het tweede trimester. Daar het hier om een verkennende korte periode gaat met de nadruk op kennismaking en inzicht verwerven op de dagelijkse werking.
- In het tweede leerjaar gaat het om een langere periode 4-8lt/w en hoewel de voorkeur uitgaat naar een blokstage behoort het tot de vrijheid van de school eventueel te kiezen voor de alternerende vorm.
- De invulling ligt op een ander terrein, namelijk zoveel als mogelijk meedraaien in de routine van het normale functioneren van een kapsalon met de nadruk op rendement en tempo.

2 TIJDSBESTEDING

Dit graadsleerplan bevat leerinhouden voor 8 tot 14 lt/w PV dameskappen (+ 3lt/w TV), 4 tot 8 lt/w PV Stage dameskappen/herenkappen, 2lt/w herenkappen, 2 lt/w TV dameskappen. Voor het complementair gedeelte van 4lt/w kiest de school in functie van het profiel van de school(34-36) en de meerwaarde aan de opleiding en afhankelijk van het al dan niet afleveren van het attest voor bedrijfsbeheer voor 1of 2lt/w Toegepaste Economie.

Om administratieve redenen is in de lessentabel onderscheid gemaakt tussen PV Praktijk dameskappen, PV Praktijk herenkappen, TV dameskappen en PV/TV Stage dameskappen/herenkappen.

Om pedagogisch-didactische redenen is dit graadsleerplan en de leerplandoelstellingen onder de noemer van **PV Praktijk dameskappen**(salondienst) naargelang de keuze van de school voor wat betreft het aantal lt/w stage, opgemaakt voor:

1ste leerjaar van de derde graad:
min.12 lt/w en max.14lt/w

2de leerjaar van de derde graad:
min. 8lt/w en max.12lt/w

Naargelang de keuze van de school zijn de leerplandoelstellingen voor de (blok- of alternerende) stage in dit graadsleerplan opgemaakt voor:

1ste leerjaar van de derde graad:
min.2 lt/w en max. 4lt/w

2de leerjaar van de derde graad:
min. 4lt/w en max. 8lt/w

Deze leerplandoelstellingen dienen gelezen te worden als minimum te realiseren op het einde van de derde graad, concreet betekent dit dat er geen opsplitsing in de leerplandoelstellingen is gemaakt tussen het eerste en tweede leerjaar. Een permanent overleg tussen de leraren die de stage en/of praktijk en TV begeleiden zal dan ook noodzaak zijn.

Via PV Praktijk Dameskappen(salondienst) worden telkens 3 lt/w TV Dameskappen van de in totaal 5lt/w TV Dameskappen geïntegreerd. In totaal lezen we dus:

1ste leerjaar van de derde graad:
min.12 lt/w + 3= **15 lt/w** of max.14lt/w + 3 = **17 lt/w** PV+TV Praktijk Dameskappen

2de leerjaar van de derde graad:
min. 8lt/w + 3 = **11 lt/w** en max.12lt/w + 3 = **15 lt/w** PV+TV Praktijk Dameskappen

Deze 15 of 17lt/w in het eerste leerjaar en de 11of 15 lt/w in het tweede leerjaar worden dan ook als één geheel beschouwd en door één leraar gegeven.

De leerplandoelstellingen TV waarvoor het noodzakelijk is deze te benaderen en/of te verduidelijken vanuit de praktijk worden aangeduid door het volgend kenteken: ➤.

2u TV Dameskappen wordt apart behouden ter ondersteuning van de zuiver technische kennis.

De 2 lt/w PV Praktijk Herenkappen dienen louter gezien te worden in het kader van de specifieke technieken voor Herenkappen en worden bij voorkeur door één en dezelfde leraar gegeven. Het inoefenen en op modellen werken maakt deel uit van de salondienst. Dit is tevens van toepassing voor de praktische uitvoering van de

leerinhouden Bio-esthetiek.

Om de continuïteit van dit leerplan te garanderen is er een gecoördineerd en permanent overleg tussen alle betrokken leraren noodzakelijk en dringt de opmaak van een gemeenschappelijk jaar(vorderings)plan zich op.

3 VOET

3.1 Wat?

Vakoverschrijdende eindtermen (VOET) zijn minimumdoelstellingen, die -in tegenstelling tot de vakgebonden eindtermen - niet gekoppeld zijn aan een specifiek vak, maar door meerdere vakken of onderwijsprojecten worden nagestreefd.

De VOET worden volgens een aantal vakoverschrijdende thema's geordend: leren leren, sociale vaardigheden, opvoeden tot burgerzin, gezondheidseducatie, milieueducatie, muzisch-creatieve vorming en technisch-technologische vorming (alleen voor ASO).

De school heeft de maatschappelijke opdracht om de VOET volgens een eigen visie en stappenplan bij de leerlingen na te streven (inspanningsverplichting).

3.2 Waarom?

Het nastreven van VOET vertrekt vanuit een bredere opvatting van leren op school en beoogt een accentverschuiving van een eerder vakgerichte ordening naar meer totaliteitsonderwijs. Door het aanbieden van realistische, levensnabije en concreet toepasbare aanknopingspunten, worden leerlingen sterker gemotiveerd en wordt een betere basis voor permanent leren gelegd.

VOET vervullen een belangrijke rol bij het bereiken van een voldoende brede en harmonische vorming en behandelen waardevolle leerinhouden, die niet of onvoldoende in de vakken aan bod komen. Een belangrijk aspect is het realiseren van meer samenhang en evenwicht in het onderwijsaanbod. In dit opzicht stimuleren VOET scholen om als een organisatie samen te werken.

De VOET verstevigen de band tussen onderwijs en samenleving, omdat ze tegemoetkomen aan belangrijk geachte maatschappelijke verwachtingen en een antwoord proberen te formuleren op actuele maatschappelijke vragen.

3.3 Hoe te realiseren?

Het nastreven van VOET is een opdracht voor de hele school, maar individuele leraren kunnen op verschillende wijzen een bijdrage leveren om de VOET te realiseren. Enerzijds door binnen hun eigen vakken verbanden te leggen tussen de vakgebonden doelstellingen en de VOET, anderzijds door thematisch onderwijs (teamgericht benaderen van vakoverschrijdende thema's), door projectmatig werken (klas- of schoolprojecten, intra- en extra-muros), door bijdragen van externen (voordrachten, uitstappen).

Het is een opdracht van de school om via een planmatige en gediversifieerde aanpak de VOET na te streven. Ondersteuning kan gevonden worden in pedagogische studiedagen en nascholingsinitiatieven, in de vakgroepwerking, via voorbeelden van goede school- en klaspraktijk en binnen het aanbod van organisaties en educatieve instellingen.

4 BEGELEID ZELFGESTUURD LEREN

4.1 Wat?

Met begeleid zelfgestuurd leren bedoelen we het geleidelijk opbouwen van een competentie naar het einde van het secundair onderwijs, waarbij leerlingen meer en meer het leerproces zelf in handen gaan nemen. Zij zullen meer en meer zelfstandig beslissingen leren nemen in verband met leerdoelen, leeractiviteiten en zelfbeoordeling.

Dit houdt onder meer in dat:

- de opdrachten meer open worden;
- er meerdere antwoorden of oplossingen mogelijk zijn;
- de leerlingen zelf keuzes leren maken en die verantwoorden;
- de leerlingen zelf leren plannen;
- er feedback is op proces en product;
- er gereflecteerd wordt op leerproces en leerproduct.

De leraar is ook coach, begeleider.

De impact van de leerlingen op de inhoud, de volgorde, de tijd en de aanpak wordt groter.

4.2 Waarom?

Begeleid zelfgestuurd leren sluit aan bij enkele pijlers van ons PPGO, o.m.

- leerlingen zelfstandig leren denken over hun handelen en hierbij verantwoorde keuzes leren maken;
- leerlingen voorbereiden op levenslang leren;
- het aanleren van onderzoeksmethodes en van technieken om de verworven kennis adequaat te kunnen toepassen.

Vanaf het kleuteronderwijs worden werkvormen gebruikt die de zelfstandigheid van kinderen stimuleren, zoals het gedifferentieerd werken in groepen en het contractwerk.

Ook in het voortgezet onderwijs wordt meer en meer de nadruk gelegd op de zelfsturing van het leerproces in welke vorm dan ook.

Binnen de vakoverschrijdende eindtermen, meer bepaald “Leren leren”, vinden we aanknopingspunten als:

- keuzebekwaamheid;
- regulering van het leerproces;
- attitudes, leerhoudingen, opvattingen over leren.

In onze (informatie)maatschappij wint het opzoeken en beheren van kennis voortdurend aan belang.

4.3 Hoe te realiseren?

Het is belangrijk dat bij het werken aan de competentie de verschillende actoren hun rol opnemen:

- de leraar als coach, begeleider;
- de leerling gemotiveerd en aangesproken op zijn “leer”kracht;
- de school als stimulator van uitdagende en creatieve onderwijsleersituaties.

De eerste stappen in begeleid zelfgestuurd leren zullen afhangen van de doelgroep en van het moment in de leerlijn “Leren leren”, maar eerder dan begeleid zelfgestuurd leren op schoolniveau op te starten is “klein beginnen” aan te raden. Vanaf het ogenblik dat de leraar zijn leerlingen op min of meer zelfstandige manier laat

- doelen voorop stellen
- strategieën kiezen en ontwikkelen
- oplossingen voorstellen en uitwerken
- stappenplannen of tijdsplannen uitzetten
- resultaten bespreken en beoordelen;
- reflecteren over contexten, over proces en product, over houdingen en handelingen
- verantwoorde conclusies trekken
- keuzes maken en die verantwoorden

is hij al met een of ander aspect van begeleid zelfgestuurd leren bezig.

5 ICT

5.1 Wat?

Onder ICT verstaan we het geheel van computers, netwerken, internetverbindingen, software, simulatoren, etc. Telefoon, video, televisie en overhead worden in deze context niet expliciet meegenomen.

5.2 Waarom?

De recente toevloed van informatie maakt levenslang leren een noodzaak voor iedereen die bij wil blijven. Maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen wijzen op het belang van het verwerven van ICT. Enerzijds speelt het in op de vertrouwdheid met de beeldcultuur en de leefwereld van jongeren. Anderzijds moeten jongeren niet alleen in staat zijn om nieuwe media efficiënt te gebruiken, maar is ICT ook een hulpmiddel bij uitstek om de nieuwe onderwijsdoelen te realiseren. Het nastreven van die competentie veronderstelt onderwijsvernieuwing en aangepaste onderwijsleersituaties. Er wordt immers meer en meer belang gehecht aan probleemoplossend denken, het zelfstandig of in groep leren werken, het kunnen omgaan met enorme hoeveelheden aan informatie, ...

In bepaalde gevallen maakt ICT deel uit van de vakinhoud en is ze gericht op actieve beheersing van bijvoorbeeld een softwarepakket binnen de lessen informatica. In de meeste andere vakken of bij het nastreven van vakoverschrijdende eindtermen vervult ICT een ondersteunende rol. Door de integratie van ICT kunnen leerlingen immers:

- het leerproces zelf in eigen handen nemen;
- zelfstandig en actief leren omgaan met les- en informatiemateriaal;
- op eigen tempo werken en een eigen parcours kiezen (differentiatie en individualisatie).

5.3 Hoe te realiseren?

In de eerste graad van het SO kunnen leerlingen adequaat of onder begeleiding elektronische informatiebronnen raadplegen. In de tweede en nog meer in de derde graad kunnen de leerlingen “spontaan” gegevens opzoeken, ordenen, selecteren en raadplegen uit diverse informatiebronnen en –kanalen met het oog op de te bereiken doelen.

Er bestaan verschillende mogelijkheden om ICT te integreren in het leerproces.

Bepaalde programma's kunnen het inzicht verhogen d.m.v. visualisatie, grafische voorstellingen, simulatie, het opbouwen van schema's, stilstaande en bewegende beelden, demo, ...

Sommige cd-roms bieden allerlei informatie interactief aan, echter niet op een lineaire manier. De leerling komt via bepaalde zoekopdrachten en verwerkingstaken zo tot zijn eigen “gestructureerde leerstof”.

Databanken en het internet kunnen gebruikt worden om informatie op te zoeken. Wegens het grote aanbod aan informatie is het belangrijk dat de leerlingen op een efficiënte en een kritische wijze leren omgaan met deze informatie. Extra begeleiding in de vorm van studiewijzers of instructiekaarten is een must. Om tot een kwaliteitsvol eindresultaat te komen, kunnen leerlingen de auteur (persoon, organisatie, ...), de context, andere bronnen die de inhoud bevestigen en de onderzoeksmethode toevoegen. Dit zal het voor de leraar gemakkelijker maken om het resultaat en het leerproces te beoordelen.

De resultaten van individuele of groepsopdrachten kunnen gekoppeld worden aan een mondelinge presentatie. Het programma “Powerpoint” kan hier ondersteunend werken.

Men kan resultaten en/of informatie uitwisselen via e-mail, blackboard, chatten, nieuwsgroepen, discussiefora, ... ICT maakt immers allerlei nieuwe vormen van directe en indirecte communicatie mogelijk. Dit is zeker een meerwaarde omdat ICT zo de mogelijkheid biedt om niet alleen interscolaire projecten op te zetten, maar ook om de communicatie tussen leraar en leerling (uitwisselen van cursusmateriaal, planningsdocumenten, toets- en examenvragen, ...) en leraren onderling (uitwisseling lesmateriaal) te bevorderen.

Sommige programma's laten toe op graduele niveaus te werken. Ze geven de leerling de nodige feedback en remediëring gedurende het leerproces (= zelfreflectie en -evaluatie).

LEERPLANDOELSTELLINGEN/LEERINHOUDEN/PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN

PV Praktijk/TV Dameskappen: volgende leerplandoelstellingen en leerinhouden worden gerealiseerd in de min. 15 en max. 17 lt/w PV Praktijk /TV Dameskappen (salondienst). De leerplandoelstellingen voor stage worden apart vermeld.

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
	<p>Onder algemene voorbereidende handelingen worden die leerplandoelstellingen en leerinhouden verstaan die in elk vakonderdeel terug aan bod komen, zij worden in het leerplan niet telkens opnieuw vermeld maar lopen als een rode draad doorheen de totale opleiding. Deze leerplandoelstellingen en leerinhouden die vanuit de TV en PV dienen benadert en onderricht te worden zijn gekenmerkt door het volgend kenteken:</p> <p>➤.</p> <p>Algemene voorbereidende handelingen:</p>		
1	Plannen, ontvangen, installeren, begeleiden en adviseren de klant voor, tijdens en na de vooropgestelde handelingen.	<p>1</p> <p>➤ Vorbereidende handelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • onthaal van de klant • in functie van de vooropgestelde handelingen de werkplaats voorbereiden • professioneel materiaal kiezen in functie van de uit te voeren handelingen • in functie van de vooropgestelde behandelingen de klant installeren • administratieve gegevens verwerken • adviseren; informeren i.v.m kleur en stijl, thuisverzorging • probleemoplossend denken en handelen 	<p>Flexibel leren omgaan met probleemsituaties op het vlak van planning, met respect voor klant, werkgever en collega's.</p> <p>Uitdiepen van de leerstof van de 2de graad en deze plaatsen in een klant -gerichte en dienstverlenende context.</p> <p>Voor elke behandeling het juiste materiaal gebruiken.</p> <p>Gebruik maken van een soft-ware programma.</p> <p>Inzicht verwerven in de proportionele verhouding tussen kapsel, type klant en lichaamsbouw = total look</p>
2	Kunnen in functie van de vooropgestelde handelingen de haren wassen, verzorgen...	<p>2</p> <p>➤ Haaronderzoek</p> <ul style="list-style-type: none"> • keuze producten • materieel, materiaal • techniek 	<p>Uitdieping van de basisvaardigheden van de 2de graad</p>

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
		<ul style="list-style-type: none"> • werkvolgorde • klantenfiche 	
3	Realiseren zich het belang van een verzorgd voorkomen.	3 ➤ Lichaamshygiëne en voorkomen <ul style="list-style-type: none"> • het belang van de persoonlijke hygiëne ten aanzien van zichzelf en anderen • relatie persoonlijke hygiëne en netheid in het kapsalon • verantwoordelijkheid ten opzichte van zichzelf en anderen • uitstraling • imago 	Vertrekken vanuit persoonlijke ervaringen en realiteit om het ideaal profiel van de kapper afleiden. Het imago van het kapsalon, invloeden ...
4	Realiseren zich het belang van sociale en communicatieve vaardigheden binnen het kappersvak.	4 ➤ Sociale en communicatieve vaardigheden <ul style="list-style-type: none"> • klantgerichte omgangsvormen • plichtsbewuste en dynamische houding ontwikkelen • dienstverlenende verkoopvaardigheden ontwikkelen • zin voor verantwoordelijkheid • positief kritische ingesteldheid • comfort en welbevinden nastreven • professionele contacten en communicatievaardigheden ontwikkelen • taalgebruik verzorgen • discretie waarborgen • vraagstelling, dialoog en advies optimaliseren 	De leerinhouden van de 2 ^{de} graad uitdiepen, praktijkgericht en in dienst van de klant toepassen.
5	Onderhouden het algemeen en specifiek materiaal, materieel en de apparatuur van een kapsalon.	5 Onderhoud van het kapsalon <ul style="list-style-type: none"> • dagelijks • wekelijks • desinfecteren • onderhoud van het lokaal 	De leerlingen in de praktijk bewust maken van het belang van verzorgd, hygiënisch lokaal. Tijdens de praktijk oog hebben voor orde en netheid.

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
		<ul style="list-style-type: none"> • onderhoud van het persoonlijk materiaal 	De invloed van een goed onderhoud op het imago.
6	gaan op een veilige en verantwoorde manier om met apparatuur en toestellen, en respecteren veiligheidsvoorschriften.	6 > Veiligheid in het kapsalon <ul style="list-style-type: none"> • algemeen • specifiek 	Algemene- specifieke en veiligheidsvoorschriften en gebruiksaanwijzingen naleven.
7	Nemen een ergonomisch verantwoorde houding aan.	7 > Ergonomie in het kapsalon <ul style="list-style-type: none"> • algemeen • specifiek 	Letten op een goede zit-, sta- en tilhouding. Lichamelijke opvoeding betrekken om aan te leren hoe specifieke klachten veroorzaakt door het uitvoeren van het kappersberoep kunnen vermeden en verholpen worden.
8	leren levenslang leren beschouwen als een geïntegreerd deel van de opleiding.	8 Mode-lijnen en trends <ul style="list-style-type: none"> • demo's • video's • cd-rom 	Informatie opzoeken via internet, cd-rom Opvolgen van mode-lijnen en trends en aanverwante technieken. Permanente evolutie in de sector beschouwen als een onderdeel van de opleiding.
9	leren positief kritisch zijn ten opzichte van het eigen werk en dat van anderen via zelfevaluatie.	9 Zelfevaluatie	
10	leren in team werken en zien in dat leren werken binnen een bepaald tijdschema noodzakelijk is voor de rendabiliteit van een zaak.	10 Teamwerk/Tempo	Stelselmatig en progressief streven naar een timing die in de realiteit van een kapsalon aanvaardbaar en haalbaar is. Kwaliteit niet uit het oog verliezen! Collegiaal zijn en hulp bieden waar nodig
11	gaan milieubewust om met producten en materialen.	11 > Milieubewust denken en handelen: <ul style="list-style-type: none"> • sorteren • recycleren 	Zuinig zijn in gebruik en verbruik.

BSO – 3de graad – optie Haarzorg

PV Praktijk Dameskappen (1^e lj: 14-12 lt/w, 2^e lj: 12-8 lt/w), PV Praktijk Herenkappen (1^e lj: 2 lt/w, 2de lj: 2 lt/w)

PV/TV Stage dameskappen/herenkappen (1^e lj: 2-4 lt/w), 2^e lj: 4-8 lt/w)

TV Dameskappen (1^e lj: 5 lt/w, 2^e lj: 5 lt/w)

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
		<ul style="list-style-type: none">klein chemisch afval	

SNIT

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
	<p>1 Algemene voorbereidende handelingen</p> <p>Plannen, ontvangen, installeren, begeleiden en adviseren het model voor, tijdens en na de vooropgestelde handelingen.</p>	<p>1</p> <p>Vorbereidende handelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • onthaal • in functie van de vooropgestelde handelingen de werkpost voorbereiden • professioneel materiaal kiezen in functie van de uit te voeren handelingen • in functie van de vooropgestelde handelingen het model installeren • in overleg en naargelang de wens van het model advies verstrekken en een handelingsplan opstellen 	
	<p>2 Technische handelingen</p> <p>Analyseren de basisprincipes van de snit en verwerven inzicht in de snitvormen.</p>	<p>2</p> <p>➤ Analyse</p> <ul style="list-style-type: none"> • vormlijnen • textuur • structuur • richting • kleur • de lijnsoorten; horizontaal, verticaal, diagonaal, voor- achterwaarts, schuin voorwaarts, schuin achterwaarts. 	<p>Rekening houden met de morfologische aspecten. Advies verstrekken m.b.t steun, vorm en kleur. Toepassingen via tekeningen en schetsen.</p>

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
3	Voeren de basis- en combinatiesnitten nauwkeurig zelfstandig en binnen een realistische en rendabele tijd uit.	3 ➤ De basissnitten (Dames, Heren, Kinderen) <ul style="list-style-type: none"> • gelijkmatige lagen • massief • gradatie • toenemende lagen ➤ De combinatiesnitten (Dames, Heren, Kinderen) <ul style="list-style-type: none"> • modesnitten • actuele snitten 	Aandacht voor de manier waarop men met kinderen dient om te gaan. De elementen die het resultaat en de manier van knippen kunnen beïnvloeden afleiden, hierbij rekening houden met de persoonlijkheid, levensstijl van de klant. Vanuit persoonlijke ervaringen, aan de hand van foto's, tekeningen, slides ...
4	Analyseren a.d.h.v. technische tekeningen de verschillende snitvormen en stellen een stappenplan op.	4 ➤ Technische tekeningen <ul style="list-style-type: none"> • vormen • lijnen • verdelingen • projecties • snitvormen afleiden 	Aan de hand van tekeningen en schetsen inzicht verwerven in vormen, lijnen, verdelingen. Het begrip twee en drie dimensionaal aan de hand van vb. verduidelijken. Associatie van begrippen mogelijk laten, de leerlingen vertrouwd maken met de meest gangbare terminologie. Via foto's en tekeningen snitvormen en afwerkingstechnieken afleiden.
5	Adviseren eventuele aanpassingen en voeren mode- en trendgerichte snitten rekening houdend met de wens van de klant uit.	5 Mode- en trendgerichte technieken	Een studie van nieuwe modelijnen aan de hand van schets en of tekening om de snittechnieken te analyseren.
6	Realiseren de afwerking van het kapsel aangepast	6	

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
	aan de snitvorm.	Kapseltechnieken <ul style="list-style-type: none"> • op basis van de snitvorm • aangepast en naar wens van het model 	Kapsel aangepast naar model, naar foto...
7	Kiezen het geschikte materiaal in functie van de verschillende effileertechnieken en voeren deze aangepast aan het kapsel uit.	7 <ul style="list-style-type: none"> ➤ 7.1 Effileertechnieken a.d.h.v. <ul style="list-style-type: none"> • schaar • scheermes • effileerschaar • moduleerschaar • feather • ... 7.2 Trendgevoelige technieken <ul style="list-style-type: none"> • inkniptechniek • glijtechniek • ... 	Uitdieping van de leerstof van de tweede graad. Effileertechnieken in functie van het te realiseren kapsel en of modesnit. Rekening houden met de groei, structuur van het haar.
8	Beoordelen en controleren het uitgevoerde werk kritisch.	8 <ul style="list-style-type: none"> • Controlesnit 	Regelmatig aan de hand van vooropgestelde criteria momenten van zelfevaluatie inlassen. Vb.zie bronnenboek DVO.

KAPSELTECHNIEKEN

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
	<p>1 Algemene voorbereidende handelingen</p> <p>Plannen, ontvangen, installeren, begeleiden en adviseren het model voor, tijdens en na de vooropgestelde handelingen.</p>	<p>1</p> <p>Vorbereidende handelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • onthaal • in functie van de vooropgestelde handelingen de werkpost voorbereiden • professioneel materiaal kiezen in functie van de uit te voeren handelingen • in functie van de vooropgestelde handelingen het model installeren • in overleg en naargelang de wens van het model advies verstrekken en een handelingsplan opstellen 	
	<p>2 Technische handelingen</p> <p>Kiezen en verantwoord keuzes van producten en passen de voorbereidende handelingen voor een aangepaste haarverzorging toe</p>	<p>2</p> <p>Technische handelingen</p> <p>➤ Haarverzorgingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • dialoog/haaronderzoek/klantenfiche • reinigende / verzorgende shampoo • verzorgende/ herstellende producten • kammen/borstelen • wassen, masseren • verzorgen, masseren • handdoekdroog maken • afdelen • fixeren, verstevigen 	<p>Uitdieping van de leerstof van de tweede graad.</p> <p>De leerlingen maken kennis met een uitgebreidere gamma van producten en leren deze verantwoord kiezen en gebruiken in functie van de uit te voeren handelingen.</p> <p>Gebruiksaanwijzingen lezen en interpreteren.</p>

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
	3 Kunnen de aangepaste handelingen voorstellen, adviseren en de gepaste behandelingen uitvoeren.	3 Alle behandelingen nodig voor het bekomen van het gewenste resultaat <ul style="list-style-type: none"> • reinigen • verzorgen • ontwarren • toevoegen van warmtebron • ... 	Advies verstrekken i.v.m. het opvolgen van bepaalde behandelingen, thuisbehandeling. Er wordt voldoende aandacht besteed aan de verschillende massagetechnieken, zowel bij het wassen als verzorgen.
	4 Realiseren verschillende brushingtechnieken in functie van de persoonlijkheid en kapselstijl van de klant.	4 ➤ Brushingtechnieken <ul style="list-style-type: none"> • hanteren haardroger/borstels • voordrogen, afdelen • vingerdrogen • met verschillende borstels • verschillende projectie • koude luchtstroom • afwerking 	De technieken zijn aangepast toepasbaar voor zowel voor dames als heren. Tijdens het uitvoeren van technische handelingen, het contact met de klant via de spiegel behouden.
	5 Beheersen de basistechnieken van de brushing en realiseren modegerichte en actuele kapsels.	5 Modegerichte en actuele kapsels <ul style="list-style-type: none"> • naar analogie van de snitvorm • het profiel • de morfologie • de wens van de klant. 	Afspraken omtrent het aantal modellen zullen in het begin van het schooljaar in onderling overleg gemaakt worden en aan de leerlingen medegedeeld. Dit kan opgenomen worden in het huishoudelijk reglement of schoolreglement.

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
6	Kiezen zelfstandig tussen brushing- en watergolftechnieken en realiseren deze in functie van de snit, persoonlijkheid en kapselstijl van de klant.	6 Watergolf en/of brushingtechnieken	
7	Verantwoorden en voeren verschillende werkwijzen uit in een realistische en rendabele tijd.	7 Watergolftechnieken <ul style="list-style-type: none"> • voorvormen • afdelen • met verschillende haarrollen • verschillende projectie • verschillende clipsoprollingen • onduleren • volume en diepte • tegenkammen • afwerken 	
8	Realiseren aan de hand van de geschikte afwerkingsproducten en technieken, kapsels die passen in het huidig modebeeld.	8 8.1 Afwerkingstechnieken 8.2 Afwerkingsproducten	
9	Realiseren aan de hand van verschillende technieken de voorbereiding van opsteekwerk en gelegenheidskapsels.	9 Vorbereidende handelingen <ul style="list-style-type: none"> • watergolf • brushing • krultang • kleefrollen ... 	Aan de hand van technische tekeningen, foto's, video, cd-rom, kapselanalyses maken.
10	Realiseren aan de hand van verschillende technieken opsteekwerk en gelegenheidskapsels.	10 Van klassiek tot hedendaags <ul style="list-style-type: none"> • haarwring • boekels 	Rekening houden met de morfologische principes en de wens van de klant. Aanpassen aan de soort gelegenheid.

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
		<ul style="list-style-type: none"> • vlecht- en weeftechnieken • torsades • ... 	
11	Kiezen, verwerken volumematerialen, haarstukjes en versieringen in kapsels, aangepast aan de gelegenheden.	11 11.1 Haarstukjes <ul style="list-style-type: none"> • opmaken • plaatsen • verwerken 11.2 Volume materialen/versieringen <ul style="list-style-type: none"> • kiezen • aanpassen • verwerken 	Eenmaal de basistechnieken gekend voldoende ruimte laten voor de inspiratie en creativiteit van de leerling.
12	Vormen en technieken van opsteekwerk en gelegenheidskapsels opzoeken en situeren in de tijd.	12 ➤ Uitgaan van hedendaagse technieken en kapsels om linken te leggen tussen het heden en verleden. <ul style="list-style-type: none"> • situeren op de tijdslijn • gelijkenissen en verschillen op het vlak van mode, opschik, kapsels opzoeken • periodes van vernieuwing en trendbreuken extra benadrukken 	Eventueel klassikaal rond verschillende thema's werken om op een praktische manier interesse op te wekken voor geschiedkundige achtergronden. Via documentatie, video, filmfragmenten, cd-rom uitzoeken welke trends er momenteel in het huidig modebeeld terug te vinden zijn, en hierop inspelen om eigen creaties te situeren in de tijd.
13	Verwerken elementen en technieken ontstaan in bepaalde periodes in de geschiedenis uit in hedendaagse kapsels.	14 ➤ Technieken <ul style="list-style-type: none"> • golven • pijpkrullen • opsteekwerk • ... 	Vb. de momenteel in het modebeeld voorkomende barokke stijl, de invloed van film en media op het modebeeld. Interesse opwekken voor sociale, culturele achtergronden. In overleg met de leraar Plastische opvoeding, geschiedenis.

PERMANENT

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
1	<p>Algemene voorbereidende handelingen</p> <p>Plannen, ontvangen, installeren, begeleiden en adviseren het model voor, tijdens en na de vooropgestelde handelingen</p>	<p>1</p> <p>Vorbereidende handelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • onthaal • in functie van de vooropgestelde handelingen de werkpost voorbereiden • professioneel materiaal en producten kiezen in functie van de uit te voeren handelingen • in functie van de vooropgestelde handelingen het model installeren • in overleg en naargelang de wens van het model advies verstrekken en een handelingsplan opstellen 	<p>Afspraken omtrent het aantal modellen zullen in het begin van het schooljaar in onderling overleg gemaakt worden en aan de leerlingen medegedeeld. Dit kan opgenomen worden in het huishoudelijk reglement of schoolreglement.</p>
2	<p>Technische handelingen</p> <p>Kiezen en verantwoorden materiaal, materieel, product en wikkelkeuze in functie van de uit te voeren handelingen en het gewenste resultaat.</p> <p>Kiezen en verantwoorden specifieke behandelingen voor chemisch behandeld haar.</p>	<p>2</p> <p>➤ Technische handelingen</p> <p>2.1 Materiaal/materieel</p> <p>2.2 Productenkeuze</p> <ul style="list-style-type: none"> • shampoo • specifieke behandelingen, voorbehandeling • verzadigingsproduct • fixatieproduct • verzorging/nabehandeling <p>2.3 Wikkelkeuze afhankelijk van</p> <ul style="list-style-type: none"> • structuur/textuur en toestand van het haar • gewenste krultekening • gewenste resultaat <p>2.4 Oprolmethoden</p> <p>2.5 Oproltechnieken</p> <ul style="list-style-type: none"> • aangepaste verdelingen, kapselgericht... 	<p>De technieken van permanent zijn aangepast toepasbaar voor zowel dames als heren en worden als dusdanig in de salonpraktijk toegepast. Op basis van het haaronderzoek al dan niet gericht een voorbehandeling uitvoeren. Op een veilige en verantwoorde manier omgaan met de geschikte apparatuur.</p>

	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
3	lezen, interpreteren en respecteren gebruiksaanwijzingen en veiligheidsvoorschriften van chemische producten.	3 ➤ Respecteren van <ul style="list-style-type: none"> • inwerktijden • werkmethodes • veiligheids- en milieuvoorschriften 	Verklaren werkmethoden, respecteren inwerktijden en gebruiksaanwijzingen van producten.
4	zien het belang in van het dialoog met de klant om op basis van juiste en volledige informatie het beoogde resultaat te bekomen.	4 ➤ Mislukkingen voorkomen door <ul style="list-style-type: none"> • grondige informatie • herkennen van problemen • effect van bepaalde producten op haar en huid • gebruiksaanwijzingen te respecteren 	
5	Voeren de opeenvolgende handelingen van een permanent voor natuurlijk & chemisch bewerkt haar correct uit en verantwoorden de werkwijze.	5 ➤ Opeenvolgende bewerkingen <ul style="list-style-type: none"> • volgorde • werkwijze 	Belang van haaronderzoek en het opstellen van een correct handelingsplan.
6	Realiseren verschillende permanenttechnieken binnen een realistische en rendabele tijd.	6 ➤ Permanentoprollingen op kort en lang haar <ul style="list-style-type: none"> • klassiek • wortelsteun • deelpermanent • kapselgericht • specifieke technieken • ... Tempo <ul style="list-style-type: none"> • realistisch, rendabel 	Indien bepaalde soorten producten en of materialen niet in de school voorradig zijn de leerlingen hiermee laten kennis maken door firmabezoeken, demonstraties bij te wonen of firma's op school uit te nodigen. Progressieve opbouw van het tempo.
7	Maken gebruik van actuele en modegerichte materialen en producten en voeren aan de hand	7 Actueel, mode- en trendgericht	Aangepast aan het modebeeld. Informatie opzoeken, inzicht verwerven in nieuwe

	hiervan technieken uit.	<ul style="list-style-type: none"> • steun • vorm • deelpermanent 	technieken en technologieën rond permanenten. Gebruik maken van internet, cd-roms, video's enz.
Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
8	Voeren aan de hand van verschillende technieken en producten het ontkrullen uit.	8 ➤ 8.1 Ontkrultechnieken 8.2 Ontkrulproducten	De leerlingen laten kennismaken met specifieke producten en verschillende mogelijkheden naargelang de sterkte van de natuurlijke of kunstmatige krultekening.
9	Kiezen, verantwoorden en passen de geschikte verzorgingsproducten toe.	9 ➤ Verzorgende producten voor gepermanent haar <ul style="list-style-type: none"> • doel • soorten • toepassing 	

HAARKLEUREN

1	Algemene voorbereidende handelingen Plannen, ontvangen, installeren, begeleiden en adviseren het model voor, tijdens en na de vooropgestelde handelingen.	1 Vorbereidende handelingen <ul style="list-style-type: none"> • onthaal • in functie van de vooropgestelde handelingen de werkpost voorbereiden • professioneel materiaal en producten kiezen in functie van de uit te voeren handelingen • in functie van de vooropgestelde handelingen het model installeren • in overleg en naargelang de wens van het model advies verstrekken en een handelingsplan 	
---	---	---	--

		opstellen	
--	--	-----------	--

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
2	Technische handelingen Kunnen de elementen die bepalend zijn voor een juiste kleurkeuze afleiden.	2 Technische handelingen ➤ Elementen die invloed hebben op de kleurkeuze <ul style="list-style-type: none"> • persoonlijke stijl • modebeeld • trends • gelaatskleur • ... om tot een harmonieus geheel te komen.	Aan de hand van documentatie, ICT, resultaten vergelijken, analyseren voorstellen formuleren. Ruimte laten voor de persoonlijke inbreng en creativiteit van de leerlingen. Uitgaan van het huidig modebeeld en inspelen op tendensen.
2	Kiezen en verantwoorden op basis van toonhoogte en kleurkarakter de gekozen soort kleuring en de werkmethode.	2 2.1 Van vluchtige kleuring tot oxidatiekleuring 2.2 Van natuurtinten tot fantasietinten	Aan de hand van probleemstellingen, gebruiksaanwijzingen, persoonlijke ervaringen, oplossingen laten zoeken.
3	Realiseren zich dat producten irritaties kunnen veroorzaken en nemen de juiste voorzorgen.	3 ➤ Voorzorgsmaatregelen <ul style="list-style-type: none"> • proeftoets • eerste hulp bij allergische reacties • doorverwijzen naar arts 	Mogelijke aandoeningen herkennen en doorverwijzen.
4	Kunnen naargelang de wens van de klant, op basis van de principes van de kleurenleer advies verstrekken.	4 ➤ Adviesgesprek	De technieken van permanent zijn aangepast toepasbaar voor zowel dames als heren en worden als dusdanig in de salonpraktijk toegepast.
5	Denken en handelen probleemoplossend in functie van het samenstellen van de kleurkeuze en het	5 ➤ Probleemanalyse	Progressief en in stijgende vorm van

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
	toepassen van producten via aangepaste technieken.	<ul style="list-style-type: none"> • kleurkeuze • formule • bereiding • techniek 	moeilijkheidsgraad probleemsituaties vanuit de praktijk ontleden en oplossen. Oefeningen in het bereiden van het product op basis van de juiste verhoudingen. Eventueel in overleg met AV.
6	Verantwoorden en voeren aan de hand van diverse materialen verschillende lokkentechnieken uit.	6 ➤ Lokkentechnieken <ul style="list-style-type: none"> • muts • kam • spatola • inpaktechnieken • ... 	Opzoeken van verschillende technieken via cd-rom, analyseren en toepassen.
7	Passen mode- en trendgerichte kleur- en ontkleurtechnieken toe binnen een realistische en rendabele tijd.	7 ➤ Mode- en trendgerichte kleur- en ontkleurtechnieken	Het is de bedoeling dat leerlingen tijdens de opleiding kennis maken met producten van verschillende firma's. Het is niet de bedoeling alle producten van eenzelfde firma aan te kopen. Dit om hen flexibel te leren omgaan met de verschillen in gebruik en de toepassing ervan. Bezoek aan firma's, demonstratie's door firma's om inzicht te verwerven in het marktaanbod.
8	Verwerven inzicht in het verschil van het resultaat en de toepassing van specifieke oxidatietoepassingen.	8 ➤ Specifieke oxidatietoepassingen <ul style="list-style-type: none"> • beitsen • ontverven/reinigen • voorpigmenteren • ophalen van de kleur 	

BSO – 3de graad – optie Haarzorg

PV Praktijk Dameskappen (1^e lj: 14-12 lt/w, 2^e lj: 12-8 lt/w), PV Praktijk Herenkappen (1^e lj: 2 lt/w, 2de lj: 2 lt/w)

PV/TV Stage dameskappen/herenkappen (1^e lj: 2-4 lt/w), 2^e lj: 4-8 lt/w)

TV Dameskappen (1^e lj: 5 lt/w, 2^e lj: 5 lt/w)

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
9	Kiezen, verantwoorden en passen verzorgings- en afwerkingsproducten toe.	9 Verzorgings- en afwerkingsproducten	
	STAGES <i>In het aantal u dat de school in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad besteed aan PV Stage dameskappen/herenkappen zal de nadruk liggen op ervaring opdoen in de reële werksituatie waarin de leerlingen na hun studies zullen in terecht komen. Tijdens de stage in het eerste leerjaar van de derde graad (2 of 4lt/w) zal men vooral opteren voor een verkennende en kennismakende periode die de leerlingen kennis en inzicht laat verwerven in alle elementen die behoren tot het uitoefenen van het beroep. Tijdens de stage in het tweede leerjaar van de derde graad (4 of 8lt/w) is het vooral de bedoeling de leerlingen te introduceren en te confronteren met de met de dagdagelijkse werking van het kapsalon waarbij rendabiliteit en tempo sterk benadrukt worden.</i>		

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
1	<p>Ontvangen, begeleiden en adviseren klanten op een professionele manier eigen aan het beroep.</p> <p>Passen zich aan de bedrijfscultuur aan</p>	<p>1</p> <p>De bedrijfsorganisatorische aspecten van een kapsalon</p> <ul style="list-style-type: none"> • onthaal • imago • in functie van de vooropgestelde handelingen de werkpost voorbereiden • professioneel materiaal kiezen in functie van de uit te voeren handelingen • in functie van de vooropgestelde handelingen het model installeren • in overleg en naargelang de wens van het model advies verstrekken en een handelingsplan opstellen • de vooropgestelde handelingen uitvoeren • persoonlijk voorkomen en uitstraling • taal/vaktaal • commerciële ingesteldheid • regels en afspraken 	<p>Vanuit een commerciële ingesteldheid de klant benaderen</p> <p>Zich inleven en aanpassen aan de uitstraling van het kapsalon.</p> <p>Handelen met het oog op de tevredenheid van de klanten en de organisatie.</p> <p>Verzorgde taal en waar nodig verklarende vaktaal gebruiken. De leraar Nederlands, PAV betrekken bij de stage.</p> <p>Handelen volgens een efficiënt en effectief stappenplan.</p> <p>Zich houden aan de regels en afspraken binnen de betreffende organisatie.</p>

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
2	Passen veiligheidsvoorschriften toe Passen hygiënevoorschriften toe Passen milieuvoorschriften toe Passen onderhoudsrichtlijnen toe Passen ergonomische richtlijnen toe	2 Specifieke voorschriften rond: <ul style="list-style-type: none"> • Veiligheid • Hygiëne • Milieu • Onderhoud • Ergonomie 	Zich bewust zijn van het belang van veiligheidsinstructies, een veilige werkmethode en deze naleven. Een verzorgde en goede lichaamshouding aannemen en het belang ervan inzien. De nodige aandacht voor een goede hygiëne, zowel persoonlijk als naar de klant toe. Persoonlijk en gemeenschappelijk materiaal onderhouden. Verpakkingen en afval milieuvriendelijk selecteren en eventueel voorstellen doen.
3	Verwerven inzicht in het doelgericht en efficiënt organiseren van de dagdagelijkse planning Kunnen omgaan met kritiek Ontwikkelen een zekere vorm van empathie ten opzichte van collega's en klanten Verwerven inzicht in de relatie tempo en rendabiliteit Werken opdrachten af binnen een normale tijd Nemen initiatief tot bijsturing Kunnen klantgericht communiceren Werken opdrachten af	3 Organisatiebekwaamheid <ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden plannen/stappenplan • Sociale en communicatieve vaardigheden • Commerciële ingesteldheid • Timing, werktempo • Probleemoplossend denken • Zelfredzaamheid • Stressbestendigheid • Discipline • teamwerk 	De werkzaamheden plannen, een bepaalde werkmethode (op)volgen, eventueel overleggen, bijsturen. Opdrachten in team uitvoeren en waar nodig inspringen om collega's bij te staan. Opdrachten afwerken en tot een goed einde brengen. Ordelijk en overzichtelijk werken. De planning van verschillende behandelingen en de invloed op tijd en rendement leren inschatten.

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
4	<p>Verwerven inzicht in en kunnen de verkoop van goederen en diensten in het kappersvak onderscheiden.</p>	<p>4 Klantgerichtheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • verkoop van goederen • verkoop van diensten • klantenbestand • Aankoop • Stockbeheer 	<p>Handelen met het oog op de tevredenheid van de klant en de onderneming. De leerlingen over de stageperiode (2de leerjaar) een korte analyse van het aanbod van diensten en goederen, de planning, het realiseren van klantenbinding, kassa en stockbeheer laten maken. De leraar PO bij betrekken.</p>
5	<p>Voeren de technische handelingen voor dames, heren en kinderen uit eigen aan het profiel van het kapsalon.</p> <p>Handelen naargelang de opdracht volgens een bepaald stappenplan.</p> <p>Tonen belangstelling voor de permanente evolutie in het modebeeld.</p> <p>realiseren binnen een aanvaardbare en verantwoorde tijd bepaalde handelingen.</p>	<p>5 Technische handelingen</p> <p>Analyse/stappenplan/werkmethode</p> <ul style="list-style-type: none"> • verzorgingstechnieken • snittechnieken, basis en combinatie snitvormen • kleurtechnieken: basis en specifieke technieken • permanenttechnieken: basis en specifieke technieken • brushing en -watergolftechnieken <p>advies betreffende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • morfologie • persoonlijkheid • kleur en stijl • modelijnen- trends 	<p>Tijdens de stage worden problemen (zowel technisch als algemeen en organisatorisch) toegelicht, besproken en waar mogelijk opgelost. Specifieke technische problemen of tekorten worden waar mogelijk bij of weggewerkt via de praktijklessen.</p> <p>Bijkomende informatie opzoeken, nieuwe technische middelen en technieken positief benaderen.</p> <p>Professionele en sociale vooruitgang nastreven.</p> <p>Indien de stage verloopt in een zaak met b.v. alleen diensten voor dames of heren zal men de juiste verhouding tussen beide nastreven en twee stageadressen aanduiden.</p>

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
6	Tonen zich leergierig, hebben belangstelling voor de nieuwe ontwikkelingen in de sector en zien in dat permanente vorming en bijscholing noodzakelijk is.	6 opvolgen van de ontwikkelingen in de sector: <ul style="list-style-type: none"> • vakbladen • producten • technieken • internet • ICT kappersprogramma's 	Ontwikkelingen opvolgen in de sector, via vakbladen, I.C.T. Zich richten op persoonlijke vervolmaking en nagaan hoe de organisatie hier mee omgaat. Suggesties of begeleiding aanvaarden en appreciëren. Link stage en salonwerk bewaken.
7	Realiseren zich dat de tijdsbesteding, het gebruik van materiaal en producten, invloed heeft op de kostenstructuur en het rendement van de zaak	7 Kostenbewustzijn	Leerlingen laten inzien wat het handelen wat het belang is van een goede verhouding tussen onkosten/uitgaven en opbrengsten/inkomsten. Indien mogelijk overleg met de leraar Toegepaste economie.
8	Ontwikkelen zin voor kwaliteit	8 Integrale kwaliteitszorg	Met zorg en oog voor nauwkeurigheid het eigen handelen continu proberen te verbeteren.

PV HERENKAPPEN 2U Deze 2 lt/w dienen om specifieke technieken Herenkappen aan te leren, de praktische uitvoering op modellen kan verder inge oefend worden via de salondienst.

Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
1	<p>Algemene voorbereidende handelingen</p> <p>Plannen, ontvangen, installeren, begeleiden en adviseren het model voor, tijdens en na de vooropgestelde handelingen</p>	<p>1</p> <p>Voorbereidende handelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • onthaal • in functie van de vooropgestelde handelingen de werkpost voorbereiden • professioneel materiaal en producten kiezen in functie van de uit te voeren handelingen • in functie van de vooropgestelde handelingen het model installeren • in overleg en naargelang de wens van het model advies verstrekken en een handelingsplan opstellen 	
2	<p>Technische handelingen</p> <p>Realiseren klassieke herenkapsels vertrekkende vanuit de basissnitvormen.</p>	<p>2</p> <p>Technische handelingen</p> <p>➤ 2.1 Snitanalyse</p> <ul style="list-style-type: none"> • haarinplanting • de natuurlijke val • haargrens • haarmassa • technische tekeningen 	<p>Uitdieping van de leerstof van de tweede graad.</p> <p>Naargelang het al dan niet voldoende beheersen van bepaalde technieken die specifiek zijn voor het herenkappen zal men deze inhouden extra benadrukken en inoefenen in de lessen PV praktijk. salondienst</p>

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ 2.2 Basissnitvormen <ul style="list-style-type: none"> • klassieke herenkapsels ➤ 2.3 Combinatiesnitvormen <ul style="list-style-type: none"> • modekapsels kort/lang ➤ 2.4 Afwerking <ul style="list-style-type: none"> • ooromtrekken • wenkbrauwen • neus -oor -en nekharen 	Indien dit niet door dezelfde leraar gebeurt zal er hieromtrent voldoende overleg moeten zijn.
Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
3	Kiezen in functie van het gewenste kapsel de geschikte materialen en technieken en voeren deze uit.	3 <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kniptechnieken <ul style="list-style-type: none"> • opkniptechnieken • effileertechnieken • tondeuzetechnieken • scheermesttechnieken 	Afspraken omtrent het aantal modellen zullen in het begin van het schooljaar in onderling overleg gemaakt worden en aan de leerlingen medegedeeld. Dit kan opgenomen worden in het huishoudelijk reglement of schoolreglement.
4	Realiseren hedendaagse heren en kinderkapsels in functie van de persoonlijkheid en kapselstijl.	4 <ul style="list-style-type: none"> ➤ Combinatiesnitvormen <ul style="list-style-type: none"> • actuele- en modesnitten • kindersnit 	
5	Passen aan de hand van het geschikte materiaal, naargelang de snit en het model, verschillende kapseltechnieken toe.	5 <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kapseltechnieken <ul style="list-style-type: none"> • drogen onder en boven de haren • klassiek kapsel met of zonder scheiding • drogen met borstel, kam, vingers • golven drogen in het haar 	De snit -verzorgings -, kleur- permanent-, afwerkings- en kapseltechnieken die vandaag de dag in het kapsalon worden toegepast dienen zowel voor dames, heren en kinderen en worden dan ook in het totaalpakket PV en TV Dameskappen

		<ul style="list-style-type: none"> • commerciële kapsels in vorm drogen en afwerken naar de wens van de klant rekening houdend met het totaalbeeld • een kapsel afwerken met elektrische krultang. 	ingeoefend.
	6 Passen specifieke verzorgingsproducten en technieken toe in functie van de haar- gelaats- en baardverzorging.	6 ➤ Technieken <ul style="list-style-type: none"> • frictioneren • masseren haar en hoofdhuid • verzorging voor of na het scheren • baardverzorging 	Specifieke verzorgingsproducten voor heren.
Dec. nr.	LEERPLANDOELSTELLINGEN De leerlingen	LEERINHOUDEN	PEDAGOGISCH DIDACTISCHE WENKEN EN MIDDELEN
	7 Knippen verschillende baarden en snorren en spelen in op actuele- en modetrends in harmonie met de persoonlijkheid en kapselstijl.	7 ➤ Baard en snor <ul style="list-style-type: none"> • baardvormen • snorren 	Rekening houden met de morfologische principes, gelaatsvorm, de persoonlijke stijl van de klant. Inspelen op modelijnen en trends.
	8 Passen de scheertechniek toe in de praktijk.	8 Uitdieping en inoefening van de leerstof van de tweede graad	

	9 Hebben notie van haartoevoegingsmethoden en kunnen passend advies verstrekken.	9 Haartoevoegingsmethoden <ul style="list-style-type: none"> • soorten • technieken • onderhoud 	Eventueel via firma's, demonstratie, video kennismaken met verschillende mogelijkheden.
--	--	---	---

TECHNOLOGIE volgende leerinhouden en leerplandoelstellingen worden gerealiseerd in de 2lt/w voorzien voor TV Dameskappen en worden waar mogelijk gelinkt met de praktijk.

	1 Omschrijven in functie van het opmaken van het handelingsplan de bouw van haar en huid	1 Bouw <ul style="list-style-type: none"> • haar • huid 	Uitdieping en eventuele herhaling van de leerstof van de tweede graad. Indien de leerstof TV dameskappen niet door de leraar praktijk gegeven wordt dient er permanent overleg met de leraar praktische vakken te zijn.
	2 Verklaren aan de hand van de meest gebruikte producten de pH waarde en de invloed op huid en haar.	2 2.1 Het begrip pH op de pH waardeschaal 2.2 De invloed van producten op huid en haar	Aan de hand van testmateriaal de pH van verschillende producten meten en situeren op de pH schaal.
	3 Verwoorden de basisgrondstoffen van de meest gebruikte haarproducten.	3 Basisgrondstoffen <ul style="list-style-type: none"> • studie van de shampoo's • studie van de haarverstevigings • studie van de afwerkingsproducten 	Uitgaan van de voorradige producten uit de praktijk en aan de hand van ervaringen met producten opbouwen. Didactisch materiaal gebruiken om proefondervindelijk te experimenteren.

4	Verwerven inzicht in de verschillende vervormingen van het haar.	4 Schematische voorstelling <ul style="list-style-type: none"> • mechanisch • chemisch 	Didactische koffer, visueel materiaal gebruiken.
5	Verwoorden het belang van de kleurenleer in haarkleuren.	5 De algemene principes van de kleurenleer <ul style="list-style-type: none"> • de kleurenster • primaire • secundaire • complementaire kleuren • de invloed van kleurkarakters op de toonhoogte 	Uitdieping van de leerstof van de tweede graad.
6	Verwoorden de begrippen oxidatie en reductie in functie van het kleuren en permanenten.	6 6.1 Oxidatieproces 6.2 Reductieproces	Gebruiksaanwijzingen en bijsluiters analyseren en bespreken.
7	Verklaren het chemisch proces bij het toepassen van oxidatieve bewerkingen.	7 Chemische processen <ul style="list-style-type: none"> • kleuren • verhelleren • ontkleuren • beitsen • voorpigmenteren • ophalen van de kleur • ontverven/reinigen 	Op basis van de producten uit de praktijk.
8	Verwerven inzicht in het verschil in resultaat en gebruik van de verschillende oxidatietoepassingen.	8 De verschillende oxidatietoepassingen <ul style="list-style-type: none"> • doel • soorten • toepassing 	Probleemsituaties uit de praktijk analyseren.
9	Verklaren de natuurlijke kleur van het haar	9 Factoren die de kleur van het haar bepalen <ul style="list-style-type: none"> • melaninen • erfelijke bepalingen • niet oxiderende kleuringen 	
10	Verwoorden het chemisch proces bij het toepassen	10 Schematische voorstelling	

	van de permanent.	<ul style="list-style-type: none"> • krullen • ontkrullen 	
11	Herkennen en verwoorden de oorzaken van de meest voorkomende haar- en hoofdhuidaandoeningen.	11 Haar- en hoofdhuidaandoeningen <ul style="list-style-type: none"> • inwendige factoren • uitwendige factoren • soorten 	Gebruik maken van didactisch materiaal, opzoeken via internet, cd-rom...
12	Omschrijven oorzaak, gevolg en mogelijke behandelingen van haaruitval.	12 Haaruitval <ul style="list-style-type: none"> • oorzaak • behandeling 	
13	Verwoorden hoe men preventief kan optreden tegen de meest voorkomende gezondheidsproblemen als gevolg van het kappersberoep.	13 Gezondheidsproblemen in het kappersberoep <ul style="list-style-type: none"> • oorzaken • preventie • ergonomie 	De leraar Lichamelijke Opvoeding hierbij betrekken.
14	Verwoorden en verduidelijken het profiel van de kapper.	14 Functieomschrijving kapper(werknemer)gerant zelfstandige <ul style="list-style-type: none"> • professioneel/vakbekwaam • creatief • commercieel/ communicatief • sociaal • voorkomen; persoonlijke en algemene hygiëne • kwaliteit afleveren en bewaken 	Vanuit persoonlijke ervaringen uitwisselen en het ideaal profiel van de kapper afleiden. Het belang van het imago van het kapsalon, invloeden ... Gebruik maken van ICT, video, cd-rom om bepaalde situaties te analyseren. Toekomstmogelijkheden bespreken. Overleg met de leraar Toegepaste economie
15	Realiseren zich het belang van goede omgangsvormen en discretie ten aanzien van modellen en klanten.	15 Sociale- en communicatieve vaardigheden <ul style="list-style-type: none"> • wellevendheid en etiquette • observatie • luistervaardigheid • vraagstelling • taalgebruik • dialoog voeren • adviseren 	Probleemsituaties vanuit de praktijk bespreken, ervaringen op stages uitwisselen. Inspelen op onderlinge confrontaties om een oplossing te zoeken. Permanente link tussen praktijk en theorie, vanaf het maken van een afspraak tot het buitengaan van de klant.

		<ul style="list-style-type: none"> • verbale en non-verbale communicatie • discretie • omgaan met conflictsituaties 	Overleg met PAV en/of algemene vakken.
16	Onderscheiden klantentypes en leren reacties inschatten en benaderen.	16 Klantentypes <ul style="list-style-type: none"> • benadering • advies • voorstellen formuleren • omgaan met weerstand 	
17	Kunnen op basis van een verkoopplan in functie van de praktijk een verkoop en -adviesgesprek voeren.	17 Verkoop en -adviesgesprek <ul style="list-style-type: none"> • aandacht • interesse • drang • actie Verkoopplan (ook diensten worden verkocht) <ul style="list-style-type: none"> • voorbereiding • kennis van de producten • afleiden van het koopgedrag(ook diensten worden verkocht) • referenties 	Benaderen vanuit de praktijk en beperken tot datgene wat in het kappersberoep relevant is.
18	Herkennen de risico's op het vlak van veiligheid in het kapsalon.	18 Veiligheid en preventie in het kapsalon	Veilig omgaan met apparatuur, producten...
19	Hebben notie van de arbeidsreglementering en het welzijn op het werk.	19 Rechten en plichten van de werkgever en -nemer	Benaderen vanuit de toekomstperspectieven en tewerkstellingsmogelijkheden van de jongeren.
20	Verwerven inzicht in het indelen van het werkschema in functie van de duur en verschillende bewerkingen.	20 Werkschema <ul style="list-style-type: none"> • planning • kostprijsberekening 	Link met de praktijk, via een computerprogramma planning opmaken.
21	Houden de administratie van het stockbeheer en de aankoop van producten in functie van het kapsalon bij.	21 Producten en Stockbeheer <ul style="list-style-type: none"> • aankoop • verkoop 	De principes worden toegelicht in TV, de uitwerking ervan via PV, hiervoor is permanent overleg noodzakelijk. Stockbeheer via een

BSO – 3de graad – optie Haarzorg

PV Praktijk Dameskappen (1^e lj: 14-12 lt/w, 2^e lj: 12-8 lt/w), PV Praktijk Herenkappen (1^e lj: 2 lt/w, 2de lj: 2 lt/w)

PV/TV Stage dameskappen/herenkappen (1^e lj: 2-4 lt/w), 2^e lj: 4-8 lt/w)

TV Dameskappen (1^e lj: 5 lt/w, 2^e lj: 5 lt/w)

		<ul style="list-style-type: none"> • promoties/acties • voor- en nadelen 	<p>computerprogramma bijhouden, voorraden (eventueel virtueel) bijhouden en aanvullen.</p>
--	--	--	--

MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN

De uitrusting en de inrichting van de lokalen, inzonderheid de werkplaatsen, de vaklokalen en de laboratoria, dienen te voldoen aan de technische voorschriften inzake arbeidsveiligheid.

Inzake veiligheid is de volgende wetgeving van toepassing:

- Codex
- ARAB
- AREI
- Vlarem

Deze wetgeving bevat de technische voorschriften die in acht moeten genomen worden met betrekking tot de uitrusting en inrichting van de lokalen en de aankoop en het gebruik van toestellen, materiaal en materieel.

Zij schrijven voor dat:

- duidelijke Nederlandstalige handleidingen en een technisch dossier aanwezig moeten zijn;
 - alle gebruikers de werkinstructies en onderhoudsvoorschriften dienen te kennen en correct kunnen toepassen;
 - de collectieve veiligheidsvoorschriften nooit mogen gemanipuleerd worden;
- de persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig moeten zijn en gedragen worden, daar waar de wetgeving het vereist.

De basisuitrusting is afhankelijk van het aantal leerlingen en dient voldoende in aantal aanwezig te zijn.

Nutsvoorzieningen

Het klaslokaal is voorzien van de elementaire nutsvoorzieningen zoals koud en warm stromend water, voldoende verlichting, verluchting en voldoende stopcontacten die voldoen aan de veiligheidsvoorschriften.

Uitrusting

Het aantal werkposten, materialen en apparaten voldoende voor het aantal leerlingen.

Kaptafels en spiegels

Kapzetels

Voetsteunen

Kappersfietsen

Mobiele werktafels

Apparatuur

Haardrogers

Handdrogers

Krultangen

Materiaal

Voldoende klein materiaal, gereedschappen;

Producten: verschillende verzorgende shampoos, verzorgingen, verstevigings- en afwerkingsmiddelen, gel, haarlak ...voor dames en herenkappen, handverzorging.

Voldoende oefenhoofden en steunen.

Algemeen

Voldoende handdoeken en kapmantels.

Mogelijkheden om te sorteren.

Voldoende bergruimte.

Multimedia in de school aanwezig

TV en video apparatuur

Overheadprojector

Toegang tot internet

Computer en tekstverwerker *per praktijklokaal.*

EVALUATIE

Onderscheid moet gemaakt worden tussen de evaluatie van het leerproces en de evaluatie van het eindproduct.

Bij de procesevaluatie wordt doorlopend gepeild naar de verwerking van het leerproces, met de bedoeling dit proces zo nodig bij te sturen, zodat elke leerling op de meest effectieve manier kan leren.

De klemtoon ligt hierbij duidelijk op het optimaal functioneren van de leerling.

Het verloop van het proces wordt, vooraf, door de leraar uitgetekend. Zij/hij bepaalt

- welke de verschillende stappen zijn;
- welke fouten op elk moment ontoelaatbaar zijn;
- welke fouten kunnen gemaakt worden.

Afhankelijk van het resultaat van feedback-momenten (evaluaties na elke opdracht of deelopdracht) wordt het proces verder gezet of zo nodig bijgestuurd.

Om de leerling te motiveren gebeurt dit in een constructieve, positieve sfeer.

Productevaluatie gebeurt op het einde van het leerproces (bijvoorbeeld na een hoofdstuk, een opdrachtenreeks, een project, een trimester...). Hierbij wordt nagegaan in hoeverre de leerling de basisdoelstellingen bereikt heeft.

Elke evaluatie dient te vertrekken vanuit duidelijke en operationele doelstellingen. Zowel het proces als het product moeten op een zo objectief mogelijke manier geëvalueerd worden. De evaluatie steunt altijd op een vaardigheids- en werkanalyse die het verloop, de verantwoording en de criteria weergeeft van de opdracht.

Proces- en productgericht evalueren kan vier aspecten omvatten:

- de denkactiviteit (bijvoorbeeld instructies lezen, aantekeningen maken, ...).
- de motorische handelingen (bijvoorbeeld verbindingen maken, ...).
- de praktijk-attitudes (bijvoorbeeld nauwkeurig werken, scherp waarnemen, ...).
- de uitvoeringstijd, waarbij gestreefd wordt naar een haalbaarheid voor 90 % van de leerlingen.

Bij de evaluatie zal er in ieder geval rekening gehouden worden met het feit dat het om leerlingen gaat. Onnauwkeurig werken, kleine fouten maken, moet in zekere mate aanvaardbaar zijn. Belangrijk is de evolutie.

Daarom zal de lerares/leraar voortdurend de vorderingen van de leerlingen controleren. Indien nodig zal zij/hij meteen remediërend optreden.

Bij het begin van iedere praktijkopdracht zal de lerares/leraar (indien nodig aan alle leerlingen afzonderlijk) meedelen welke (sub)doelstellingen tijdens die les moeten bereikt of nagestreefd worden: *iedere leerling moet bij het begin van iedere les weten wat van hem tijdens die les verwacht wordt.*

In het evaluatieproces kunnen 3 stappen onderscheiden worden:

- registreren (door middel van een evaluatieschema),
- interpreteren (door middel van een vierpuntschaal),
- rapporteren.

Registreren

Om zo objectief mogelijk te kunnen registreren, wordt voor elke praktijkopdracht (met de daarbij horende gedragsvaardigheden) een evaluatieschema opgesteld.

Zo'n schema bevat alle doelstellingen (met de daarbij horende subdoelstellingen) en attitudes die bij de opdracht zullen geëvalueerd worden. Het is niet noodzakelijk om bij alle opdrachten steeds alle mogelijke subdoelstellingen te evalueren. Sommige subdoelstellingen kunnen eventueel weggelaten worden als ze vroeger reeds vaker aan bod kwamen of later ruimschoots aan bod zullen komen.

De selectie van de attitudes en de wijze van registratie, wordt in vakgroep overlegd.

Bepaalde aspecten zijn objectief meetbaar (bijvoorbeeld een buis op lengte zagen binnen een aangegeven tolerantie), andere aspecten zijn subjectief waarneembaar (bijvoorbeeld een geschikte kleurcombinatie kiezen).

De mate waarin een objectief waarneembare doelstelling bereikt werd, kan in het schema aangeduid worden door middel van een twee-puntenschaal:

- + : doelstelling bereikt
- - : doelstelling niet bereikt

Voor niet objectief meetbare doelstellingen wordt geadviseerd om te werken met een drie puntenschaal:

- + : doelstelling bereikt
- ± : doelstelling niet helemaal bereikt
- - : doelstelling niet bereikt

Door het evaluatieschema samen met de opgave ter beschikking van de leerling te stellen, kan de zelfevaluatie bij de leerling sterk aangemoedigd worden.

Interpreteren

Door middel van het evaluatieschema controleert de lerares/leraar bij het einde van iedere les in welke mate de leerlingen de vooropgestelde lesdoelstellingen bereikten. Dit wordt kort met iedere leerling individueel besproken.

Aan de registraties in het evaluatieschema kunnen verschillende interpretaties gegeven worden.

Enkele voorbeelden:

+	±	-
(doel bereikt)	(doel niet helemaal bereikt)	(doel niet bereikt)
niveau is voldoende	voldoende maar leemten voor verbetering vatbaar	niveau onvoldoende onaanvaardbaar niveau
nagenoeg foutloos nagenoeg correct	aanvaardbare tekorten aanvaardbaar aantal lichte of detailfouten of leerproces fouten	schadelijke fouten onvergeeflijke fouten zware inbreuken
volledig	kleine tekorten	onvolledig zware tekorten
behoorlijk, zinvol	storingen, fragmentarisch	onlogische uitvoering
kan het en doet het vrijwel altijd, spontaan en zonder aarzelen	kan het en doet het af en toe, zonder overtuiging, wisselvalling	kan het niet, doet het niet of nooit, afwijzend en met tegenzin

Om eenvormigheid te bekomen in verband met de gebruikte interpretatie, is een overleg binnen de vakgroep absoluut noodzakelijk.

Rapportering

Na iedere les (liefst uiterlijk bij het begin van de volgende les) worden de resultaten van het evaluatieschema omgezet op een vierpuntschaal.

Die quotatie wordt in de agenda van de leerling genoteerd, waarbij uiteraard voldoende aandacht moet besteed worden aan een eventueel noodzakelijke remediëring.

De omzetting van de (eventueel gewogen) evaluaties kan op verschillende manieren gebeuren. Om eenvormig te kunnen omzetten, is een overleg binnen de vakgroep absoluut noodzakelijk. Hoe de omzetting zal gebeuren moet in ieder geval vooraf vastgelegd worden.

Dit kan bijvoorbeeld als volgt gebeuren.

Heel goed

- meer dan 80% van de sub-vaardigheden, subdoelstellingen zijn bereikt
- (nagenoeg) foutloos, uitstekend,
- enkel + codes
- volledig zelfstandig uitgevoerd
- vlotte uitvoering, met overtuiging, belangstelling, ...

Goed

- 60 à 80 % van de onmisbare vaardigheden of doelstellingen zijn bereikt
- veel + en weinig ± codes
- aanvaardbare kwaliteitsverschillen
- aanvaardbare proces-leerfouten
- geen schadelijke fouten
- zichtbare vorderingen

Zwak

- 50 à 60 % van de onmisbare vaardigheden of doelstellingen zijn bereikt
- alleen een deel van de subdoelen zijn bereikt
- weinig + en veel ± codes
- veel onnodige leerfouten
- soms zware schadelijke fouten
- geen zichtbare vorderingen

Niet goed

- minder dan 50% van de onmisbare vaardigheden of doelstellingen zijn bereikt
- veel ± codes of alleen maar ± codes en - codes
- veel schadelijke of onvergeeflijke fouten, onlogisch handelingen

Het rapportcijfer

Naar het rapport toe moeten alle quotaties (vierpuntschaal – resultaat van remediëring) omgezet worden naar een cijfer. Ook die omzetting moet overlegd worden binnen de vakwerkgroep.

Alle ernstige tekorten (cf. diverse evaluatieschema's) worden steeds vermeld in de rubriek commentaar, waarbij er steeds een duidelijk geformuleerde remediëring moet voorzien worden (geen algemene opmerkingen).

Onderscheid moet gemaakt worden tussen de evaluatie van het leerproces en de evaluatie van het eindproduct.

Bij de procesevaluatie wordt doorlopend gepeild naar de verwerking van het leerproces, met de bedoeling dit proces zo nodig bij te sturen, zodat elke leerling op de meest effectieve manier kan leren.

De klemtoon ligt hierbij duidelijk op het optimaal functioneren van de leerling.

Het verloop van het proces wordt, vooraf, door de leraar uitgetekend. Zij/hij bepaalt

- welke de verschillende stappen zijn;
- welke fouten op elk moment ontoelaatbaar zijn;

- welke fouten kunnen gemaakt worden.

Afhankelijk van het resultaat van feedback-momenten (kleine toetsen, gesprekken, volgsystemen, ...) wordt het proces verder gezet of zo nodig bijgestuurd.

Om de leerling te motiveren gebeurt dit in een constructieve, positieve sfeer.

Productevaluatie gebeurt op het einde van het leerproces (bijvoorbeeld na een hoofdstuk, een opdrachtenreeks, een project, een trimester..). Hierbij wordt nagegaan in hoeverre de leerling de basisdoelstellingen bereikt heeft.

Iedere evaluatie gebeurt in 3 stappen

- Registreren (veelvuldig afnemen van proeven, oefeningen, opdrachten, kleine toetsen, ...).
- Interpreteren (de gegevens toetsten aan de criteria of normen die de vakwerkgroepen vooraf duidelijk heeft bepaald).
- Rapporteren (de leerling en de ouders krijgen op een duidelijke wijze een beeld van de vorderingen van de leerling door geregelde momenten van feedback voor de leerling en door een schriftelijke rapportering door middel van agenda, rapport...).

BIBLIOGRAFIE

- Bijlsma, H., Geknipt voor je, deel 1 en 2 De Spiegel, Amsterdam, 1998
- Buysse, L., Herenkappen, De Clerck. Achterstraat. 50, 9040 Sint-Amandsberg (Gent).
- Derde, D., Het kappersvak haarfijn uitgelegd, De Spiegel, Amsterdam, 1987
- d'Hous, E., Herteleer, M., Vanneste, M., Vandamme, J., Van Tongerloo, L., Menselijke relaties - BSO, De Clerck BVBA, Gent, 1991
- De Groeve, A., Haartooi heren, De Sikkel, Malle.
- Gissler, A., De kunst van het haarkappen, Uitgeverij NIHA VZWO.
- Goedvriend.Haarverzorging, Thième Zutphen.
- Goovaerts, H., Lens, V., Omgangskunde, Uitgeverij Acco, Leuven.
- Herteleer, M., Vanneste, M., Vandamme, J., Van Tongerloo, L., Menselijke relaties - TSO, De Clerck BVBA, Gent, 1991
- Huis, J., De techniek voor het dameskappersvak. N.V. 't Koggeschip.
- Hulskemper, P., Sociale en communicatieve vaardigheden, Bakens, Bohn Stafleu Van Loghum, 1998, Kluwer.
- Kappers consult, Het handboek voor de kappersbranche, Maatsch. Lumen, Rijdsdijk Rhoon.
- KOC Nederland, Werkmappen haartooi, Kenniscentrum voor uiterlijke verzorging, Postbus 54,3430 AB Nieuwegein Nederland.
- KOC Nederland, De kunst van ..., Postbus 54,3430 AB Nieuwegein Nederland.
- Lauwaert, W., De Backer, D., Chemie in de haartooi en in de schoonheidsbehandeling, deel 1, 2 en 3
- Leon, J., Handboek voor de parfumerie en Kosmetiek, Uitgeverij NV. Argus.
- Marc Artistes de coiffure. Creatieve haircutting, My Way
- Nijs, J., Uw haar: gezond, mooi en levenskrachtig, DAP, Reinaert uitgeverij, Brussel.
- Peppmeier, W., e.a. Kaalheid en haaruitval, Pre-See's Internationaal, Eindhoven.
- Pivot point, LSC. Benelux, Wetenschappelijke benadering voor het haarknippen dames – heren
- Procter & Gamble, het haar en de shampoo's
- Ponet, K., IKMO, Ergonomische aspecten in het kapsalon 1-2, St.-Clarastraat 48-5, 1000 Brussel.
- Smedts, L., Het herenhaarstuk en zijn attributen, Het Noord Nederlandse Boekenbedrijf NV.
- The Vidal Sassoon Way, Cutting hair, Vidal Sassoon (New Concepts Ltd).
- Uytterelst, J., en medewerkers l'Oréal, Het kapsel " Dit uitzonderlijk beroep "
- Fotografische documentatie: " Société d'Éditions Modernes Parisiennes", rue J. Mormez 38, Paris.
- Van Uden, CLA, Leerboek voor het kappersvak, NV. Kluwer.
- Wedstrijdkapsels - Hairdesign today, Littera, Brugge.
- Ministerie Van Tewerkstelling en Arbeid, ergonomie, aanpak, methodologie, toepassing, Belliardstraat 51, 1040 Brussel.
- Ministerie Van Tewerkstelling en Arbeid, Veiligheid, Belliardstraat 51, 1040 Brussel.
- Ministerie Van Tewerkstelling en Arbeid, Vorming en informatie in veiligheid, gezondheid en ergonomie.deel 1, de aanpak, Belliardstraat 51, 1040 Brussel.
- Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten, GVO dienst, "wees lief voor je eigen lichaam"
- Begeleidende informatiemap, Brussel.
- Landsbond der Christelijke Mutualiteiten, "Goed in je vel" Infocentrum GVO, Wetstraat 121, 1040 Brussel.
- Vanhulle, A., Vandaele, W., Vlaamse milieumaatschappij, waterige Bladen, lesbladen over water, Inos Graphic design, 1996.

Didactisch materiaal

- Video Metamorfose, l'Oréal
- Color training l'Oréal
- Permanent training l'Oréal
- Shampoo training l'Oréal
- Design Forum Pivot Point

- Cd-roms Pictoflex
- Praxicolor l'oréal
- Laser disc Pivot Point

Nuttige adressen

- Nationaal Verbond Haarkappers Van België(NVHB), Adolphe Lacomblélaan 31,1030 Brussel.

Unie der Belgische kappers, Adolphe Lacomblélaan 31, 1030 Brussel.

Acta VZW, Putsesteenweg, 53 2920 Kalmthout

Nationale Kamer der Verzorgingsdiensten, Martelaarslaan 438 9000 Gent.

Beroepsvereniging van Schoonheidsspecialisten -Technici van België, Molièrelaan 169 Brussel.

NCMV Starters Service, Hilde Van Damme, Spastraat 8, 1000 Brussel.

VZW Vlaamse Jonge ondernemingen, Peter Coenen, Dr. Elie Lambottestraat 10, 1030 Brussel.

KOC Nederland, Rietgorsl Nieuwegein, Postbus 54 3430 AB Nieuwegein

Nuttige internetadressen

www.coiffure.org

www.koc.nl

www.laeser-aesthetic.com

www.klascement.net/kt/beelden/daglevenstad4.html

www.amv.be/beroepsvereniging.htm

www.great-lengths.be

www.nvhb-fncb.org

www.ubk@coiffure.org

www.istaperruquier.be

www.pivotpoint.be/kapper_nl.htm

www.citysite.be

www.fashylook.com

Tijdschriften

Coiffure de Paris, l'Oréal de Paris, (Impressions)

Collections for men, Dowa Planning International.

Design Forum, Longhair Design, Haartoevoegingen.

Design System Pivot point, LSC Benelux.

Stuyck, R. De Belgische Kapper (Profiel) Brussel.

Passion, Dowa Planning International.

Toni en Guy, Dowa Planning International.

Top Hair, Nederland.

Technische informatie van firma's, l'Oréal, Indola, Perma, Schwartzkopf, Wella ...